

Dosarul nr. 2ra-197/22
2-21003104-01-2ra-11022022

Prima instanță: Judecătoria Anenii Noi, sediul Central (jud. N. Ghedrovici)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Pahopol, Iu. Cotruță, V. Mihaila)

DECIZIE

18 mai 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Maria Ghervas
Dumitru Mardari
Victor Burduh
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Victor Bușuev și Maxim Josan, reprezentați de
avocatul Eugeniu Bujoreanu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu
Răspundere Limitată „Debt Recovery Group” împotriva lui Maxim Josan și Victor
Bușuev cu privire la încasarea datoriei, dobânzii contractuale, penalității și
compensarea cheltuielilor de judecată, autorizarea pătrunderii forțate a executorului
judecătoresc în încăperile aflate în posesia sau proprietatea debitorilor,
împotriva deciziei din 18 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 05 ianuarie 2021, prin intermediul poștei (f.d.37-38), Societatea cu
Răspundere Limitată „Debt Recovery Group” (în continuare SRL „Debt Recovery
Group”), reprezentată de avocatul Valeriu Sîrcu, a depus cerere de chemare în
judecată împotriva lui Josan Maxim și Bușuev Victor, solicitând încasarea, în mod
solidar, a sumei de 72498,90 de lei cu titlu de datorie, a cheltuielilor de judecată
constituite din taxa de stat în mărime de 2174,99 de lei, cheltuielile de asistență
juridică în mărime de 2000 lei, autorizarea pătrunderii forțate a executorului
judecătoresc în încăperile aflate în posesia sau proprietatea debitorilor în vederea
executării hotărârii de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că, O.C.N. „Zoom Credit” SRL a
încheiat cu Victor Bușuev, contractul de credit nr. 1437/C din 09 iunie 2020, prin
care s-a obligat să-i acorde un credit în valoare de 35000,00 lei, care urma a fi
rambursat în 24 de rate lunare, cu o perioadă de grație, începând cu data de 15 iunie
2020, iar Victor Bușuev s-a obligat să achite prețul contractului și a dobânzii aferente
conform prevederilor contractuale și graficului rambursării creditului.

Totodată, a menționat că, O.C.N. „Zoom Credit” SRL a acordat creditul în
termenii și conform condițiilor contractului, astfel îndeplinindu-și obligațiunile
asumate față de pârât.

În scopul garantării obligațiilor contractuale, în data de 09 iunie 2020 a fost
încheiat contractul de fidejusiune nr. 1437-D/C, prin care Maxim Josan și-a asumat

obligăția de a răspunde solidar cu Victor Bușuev față de creditorul O.C.N. „Zoom Credit” SRL, pentru onorarea obligațiilor conform contractului de credit nr. 1437/C din 09 iunie 2020. În temeiul pct. 1 al contractului de fidejusiune nr. 1437-D/C din 09 iunie 2020, fidejursorul Maxim Josan își asumă obligația să răspundă solidar cu Victor Bușuev în fața creditorului pentru onorarea obligațiilor stipulate în contractul de credit.

În scopul soluționării extrajudiciare a litigiului, O.C.N. „Zoom Credit” SRL telefonic și prin mesaj a notificat pârâții despre datoria formată, solicitând rambursarea totală a creditului, dobânzii contractuale la zi și a clauzei penale. La fel, s-a comunicat că în caz de neachitare, datoria va fi cesionată.

La data de 14 august 2020, în temeiul contractului de mandat nr. 14/09 din 14 septembrie 2018 încheiat între O.C.N. „Zoom Credit” SRL și SRL „Debt Recovery Group”, ultimul a notificat debitorii despre rezoluțiunea unilaterală a contractului de către O.C.N. „Zoom Credit” SRL și necesitatea achitării datoriilor restante, notificând totodată despre cesiunea datoriei în cazul neachitării sumelor restante.

Ulterior, în data de 30 decembrie 2020, O.C.N. „Zoom Credit” SRL a încheiat cu SRL „Debt Recovery Group” un contract de cesiune a creanțelor nr. 0323/Z, prin care a cesionat toate creanțele existente și cele ce pot apărea, rezultate din contractul de credit nr. 1437/C din 09 iunie 2020. Astfel, a devenit creditor cesionar. Pârâții nu au întreprins nicio măsură pentru a stinge obligația pecuniară. Pârâții au acumulat o datorie, rezultată din neachitarea ratelor aferente calculate conform contractului de credit și intenționat se sustrag de la onorarea obligațiilor contractuale.

La data 18 februarie 2021, prin intermediul poștei electronice (f.d.45), SRL „Debt Recovery Group”, reprezentat de avocatul Valeriu Sîrcu, a depus o cerere de concretizare a pretențiilor, prin care a solicitat încasarea, în mod solidar, a sumei creditului în mărime de 35000,00 lei, a dobânzii contractuale în mărime de 9995,90 de lei, a penalității în mărime de 27091,40 de lei, iar în total suma de 72087,30 de lei, a taxei de stat în mărime de 2174,99 de lei și a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 2000 lei, autorizarea pătrunderii forțate a executorului judecătoresc în încăperile aflate în posesia sau proprietatea debitorilor în vederea executării hotărârii de judecată.

Prin hotărârea din 21 aprilie 2021 a Judecătoriei Anenii Noi, sediul Central, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Debt Recovery Group” și s-a încasat, în mod solidar, de la Maxim Josan și Victor Bușuev în beneficiul SRL „Debt Recovery Group” datoria conform contractului de credit nr. 1437/C din 09 iunie 2020 în mărime de 44995,90 de lei, suma de 1349,90 de lei cu titlu de cheltuieli pentru plata taxei de stat, cheltuielile de asistență juridică în sumă de 1000 lei; în rest, acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 18 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea de apel depusă de Maxim Josan, reprezentat de avocatul Eugeniu Bujoreanu; s-a admis apelul incident declarat de SRL „Debt Recovery Group”, reprezentat de avocatul Valeriu Sîrcu; s-a casat integral hotărârea din 21 aprilie 2021 a Judecătoriei Anenii Noi, sediul Central și s-a emis o nouă hotărâre prin care s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Debt Recovery Group”; s-a încasat, în mod solidar, de la Maxim Josan și Victor Bușuev în beneficiul SRL „Debt Recovery Group”, datoria conform contractului de credit nr. 1437/C din 09 iunie 2020 în mărime de 34588,50 de lei, dobânda contractuală în mărime de 9995,90 de

lei, penalitatea în mărime de 27091,40 de lei, cheltuielile de judecată pentru achitarea taxei de stat în mărime de 2150,27 de lei și 650,22 de lei pentru instanța de apel și cheltuielile de asistență juridică în sumă de 2000 lei; în rest, pretențiile au fost respinse ca fiind neîntemeiate.

La 18 ianuarie 2022, Victor Bușuev și Maxim Josan, reprezentați de avocatul Eugeniu Bujoreanu, au depus cerere de recurs împotriva deciziei din 18 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a hotărârii prime instanțe și a deciziei instanței de apel, pronunțarea unei decizii de respingere integrală a cererii de chemare în judecată.

În motivarea recursului s-a invocat că, prin decizia instanței de apel s-au respins integral obiecțiile formulate împotriva hotărârii primei instanțe: nerespectarea procedurii prealabile; încălcarea competenței jurisdicționale; lipsa notificărilor privind cesiunea creanței expediate de către cedent sau cesionar.

Instanțele ierarhic inferioare au ignorat obiecțiile formulate în baza prevederilor art. 15 al Legii privind contractele de credit pentru consumatori nr. 202 din 12 iulie 2013.

Instanța de apel a admis apelul incident cu încălcarea limitelor de judecare a apelului. Instanța a admis capătul de cerere privind încasarea dobânzii contractuale și dobânda pentru utilizarea creditului, fără a ține cont de faptul că depășește rata de refinanțare a BNM. La fel, a admis capătul de cerere privind încasarea penalității contractuale în mărime de 1% pentru fiecare zi de întârziere, fără a constata caracterul abuziv al acesteia și mărimea acesteia în raport cu prejudiciul suportat de creditor.

Recurenții au precizat că, Victor Bușuev are viza de domiciliu în mun. Chișinău, însă cererea de chemare în judecată a fost depusă la Judecătoria Anenii Noi. Astfel, a fost încălcată competența jurisdicțională.

În data de 30 decembrie 2020 a fost încheiat contractul de cesiune a creanțelor, prin care O.C.N. „Zoom Credit” SRL a cesionat creanța debitorului Victor Bușuev ce rezultă din contractului de credit nr. 1437/C din 09 iunie 2020 către SRL „Debt Recovery Group”. SRL „Debt Recovery Group”, fiind împuternicită în baza contractului de mandat de către O.C.N. „Zoom Credit” SRL l-a notificat pe Victor Bușuev despre obligația de restituire a împrumutului, însă notificarea dată nu a fost recepționată, ceea ce servește temei de a constata faptul nerespectării procedurii prealabile la soluționarea litigiului. La fel, au menționat că, din conținutul notificării nu reiese faptul că creanța este cesionată, doar că poate fi cesionată la discreția creditorului, faptul care spune cu certitudine că creanța nu este cesionată.

Conform materialelor cauzei, intimatul a anexat copia contractului de cesiune a creanțelor din 30 decembrie 2020 încheiat între O.C.N. „Zoom Credit” SRL și SRL „Debt Recovery Group”, prin care a fost cesionată creanța debitorilor. După data de 30 decembrie 2020 nici cedentul, nici cesionarul nu au informat debitorii despre cesiunea creanței, precum și în beneficiul cui urmează a fi executată obligația de plată. Astfel, în condițiile în care la cerere nu au fost anexate înscrisuri care să confirme că, cesionarul SRL „Debt Recovery Group” a somat debitorul despre necesitatea achitării datoriei, imediat după încheierea contractului de cesiune a creanțelor, instanța urma să constate că cesionarul-reclamant nu a respectat procedura prealabilă de soluționare a cauzei pe cale amiabilă, stabilită prin contract,

urmând a fi aplicată sancțiunea procedurală corespunzătoare, adică scoaterea de pe rol a cererii.

Cu referire la prevederile art. 834 alin.(1) Cod civil, au susținut că, sunt eliberați de obligație prin executare până când nu va fi respectată procedura impusă de lege pentru respectarea procedurii prealabile. Despre pretențiile formulate au aflat odată cu cererea de chemare în judecată.

De asemenea, recurenții au afirmat că, intimatul prin apelul incident a solicitat încasarea dobânzii în mărime de 9995,90 de lei, pe când în prima instanță a solicitat 2498,90 de lei. Astfel, intimatul a depășit limitele cerințelor care pot fi invocate.

Totodată, au indicat la caracterul abuziv al dobânzii contractuale stipulate în pct. 1.3 și 1.4 din contractul de împrumut și anume 105,35% DAE și dobânda pentru utilizarea creditului 42,84%, în total 148,19 %. Având în vedere că, nu au fost negociate cu consumătorul clauzele ce țin de mărimea dobânzii contractuale, acestea urmează a fi considerate ca fiind abuzive.

Atât prima instanță, cât și instanța de apel au respins argumentul precum că clauza penală contractuală stipulată în pct. 2.4 în mărime de 1% pentru fiecare zi de întârziere este abuzivă și încalcă drepturile consumătorului. Intimatul nu a demonstrat că mărimea penalității în mărime de 27091,40 de lei este una reală, necesară și rezonabilă față de împrumutul acordat.

Prin modificările operate în legea privind contractele de credit pentru consumatori, legiuitorul a limitat dreptul și a interzis organizațiilor creditare nebancare să perceapă dobânzi, comisioane și penalități de la consumători, având dreptul doar la suma inițială debursată. Intimatul a solicitat nejustificat și ilegal suma care excede mărimea împrumutului acordat.

Copia recursului declarat a fost expediată în adresa intimatului, conform scrisorii date cu 11 februarie 2022 (f.d.191).

La data de 25 februarie 2022, prin intermediul poștei electronice (f.d.193), SRL „Debt Recovery Group”, reprezentată de avocatul Valeriu Sîrcu, a depus referință la cererea de recurs exprimând poziția în favoarea declarării recursului inadmisibil.

Prin referința depusă suplimentar la 10 mai 2022, prin intermediul poștei electronice (f.d.208), SRL „Debt Recovery Group”, reprezentată de avocatul Valeriu Sîrcu, a solicitat respingerea recursului cu menținerea deciziei instanței de apel.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 18 noiembrie 2021, iar cererea de recurs a fost depusă la 18 ianuarie 2022, ceea ce denotă că, recursul este declarat în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 20 aprilie 2022 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea litigiului dedus judecății, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Victor Bușuev și Maxim Josan, reprezentați de avocatul Eugeniu Bujoreanu și va casa integral decizia instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată, din următoarele considerente.

În conformitate cu articolul 445 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept: c) să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Din perspectiva prevederilor art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Pornind de la faptul că în sistemul legislației noastre procesuale, instanța de judecată este obligată să soluționeze procesul limitându-se la obiectul acestui în sensul formulat prin acțiune și, după caz, concretizat de către partea reclamantă, subsecvent, instanța de recurs se află în situația de a verifica dacă la caz a fost îndeplinită condiția unei examinări efective și a oferit un răspuns specific și explicit mijloacelor hotărâtoare pentru rezultatul procesului, a examinat toate pretențiile și argumentele înaintate (a se vedea, în contrast, Lebedinschi vs Moldova, 16 iunie 2015, parag. 31, 35 – 36; Nichifor vs Moldova, 20 septembrie 2016, parag. 29 – 31).

Inițial, Colegiul reține că pentru a verifica legalitatea deciziei contestate, fără a administra noi dovezi, va recurge la recapitularea esenței litigiului dedus judecății.

Instanțele ierarhic inferioare, conform materialelor cauzei, au constatat că între O.C.N. „Zoom Credit” SRL și Victor Bușuev, a fost încheiat la data de 09 iunie 2020 contractul de credit nr. 1437/C, privind acordarea unui credit în valoare de 35000,00 lei, termenul final de rambursare 09 iunie 2022 (f.d.18-20).

La aceeași dată, 09 iunie 2020, între O.C.N. „Zoom Credit” SRL și Maxim Josan, în calitate de fidejutor, a fost încheiat contractul de fidejusiune nr. 1437-D/C, prin care ultimul și-a asumat obligația de a răspunde solidar cu Victor Bușuev față de O.C.N. „Zoom Credit” SRL, pentru onorarea obligațiilor conform contractului de credit nr. 1437/C din 09 iunie 2020 (f.d.24-25).

Conform dispoziției de plată prin casă nr. 569 din 09 iunie 2020, lui Victor Bușuev i-a fost eliberată în baza contractului de împrumut nr. 1437/C din 09 iunie 2020 suma de 35000, 00 lei (f.d.22).

Aici urmează a fi notat faptul că, în data de 14 septembrie 2018, între O.C.N. „Zoom Credit” SRL, în calitate de mandant și SRL „Debt Recovery Group”, în calitate de mandatar, a fost încheiat contractul de mandat nr. 14/09 din 14 septembrie 2018 (f.d.12-13).

Astfel, la 14 august 2020, SRL „Debt Recovery Group” a notificat debitorii Victor Bușuev și Maxim Josan despre rezolvirea unilaterală a contractului de credit, despre suma neachitată în termen conform graficului de rambursare a împrumutului, fiind solicitată achitarea sumelor restante în termen de 15 zile calendaristice de la recepționarea notificării, precum și informați despre faptul că începând cu ziua imediat următoare vor achita penalitatea din suma de 35000,00 lei. La fel, s-a menționat despre eventuala cesionare a datoriilor companiei de colectare a datoriilor, care va acționa în instanța de judecată pentru încasarea forțată a soldului total al creditului, dobânzii contractuale, penalității, cheltuielilor de judecată, inclusiv de asistență juridică (f.d.14).

În data de 30 decembrie 2020, între O.C.N. „Zoom Credit” SRL, în calitate de cedent și SRL „Debt Recovery Group”, în calitate de cesionar, a fost încheiat contractul de cesiune a creanțelor nr. 0323/Z, prin care au fost cesionate toate creanțele apărute sau ce pot apărea din contractul de credit nr. 1437/C din 09 iunie 2020, încheiat între O.C.N. „Zoom Credit” SRL și Victor Bușuev, precum și debitorul Maxim Josan (f.d.10-11).

Prin cererea de chemare în judecată depusă de către SRL „Debt Recovery Group”, concretizată ulterior, s-a solicitat încasarea, în mod solidar, de la Victor Bușuev și Maxim Josan în beneficiul SRL „Debt Recovery Group” a sumei de 72087,30 de lei, cu titlu de datorie, constituită din suma creditului restant în mărime de 35000,00 lei, a dobânzii contractuale restante la zi în mărime de 9995,90 de lei, a penalității în mărime de 27091,40 de lei, calculată conform pct. 2.4 din contract, 1% din suma soldului neachitat în termenii prestabiliți, precum și încasarea în mod solidar, de la Victor Bușuev și Maxim Josan, a taxei de stat în mărime de 2174,99 de lei și a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 2000 lei, autorizarea pătrunderii forțate a executorului judecătoresc în încăperile aflate în posesia sau proprietatea debitorilor în vederea executării hotărârii de judecată (f.d.4-7, 46).

Prin hotărârea din 21 aprilie 2021 a Judecătorei Anenii Noi, sediul Central, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Debt Recovery Group” și s-a încasat, în mod solidar, de la Maxim Josan și Victor Bușuev în beneficiul SRL „Debt Recovery Group” datoria conform contractului de credit nr. 1437/C din 09 iunie 2020 în mărime de 44995,90 de lei, suma de 1349,90 de lei cu titlu de cheltuieli pentru plata taxei de stat, cheltuielile de asistență juridică în sumă de 1000 lei; în rest, acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată (f.d.73, 79-81).

Instanța de apel judecând cauza civilă în ordine de apel, prin decizia din 18 noiembrie 2021, a respins cererea de apel depusă de Maxim Josan, reprezentat de avocatul Eugeniu Bujoreanu; a admis apelul incident declarat de SRL „Debt Recovery Group”, reprezentat de avocatul Valeriu Sîrcu; a casat integral hotărârea din 21 aprilie 2021 a Judecătorei Anenii Noi, sediul Central și a emis o nouă hotărâre de admitere parțială a cererii de chemare în judecată depusă de SRL „Debt Recovery Group” cu încasarea, în mod solidar, de la Maxim Josan și Victor Bușuev în beneficiul SRL „Debt Recovery Group”, a datoriei conform contractului de credit nr. 1437/C din 09 iunie 2020 în mărime de 34588,50 de lei, a dobânzii contractuale

în mărime de 9995,90 de lei, a penalității în mărime de 27091,40 de lei, a cheltuielilor de judecată pentru achitarea taxei de stat în mărime de 2150,27 de lei și 650,22 de lei pentru instanța de apel și a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 2000 lei; în rest, pretențiile au fost respinse ca fiind neîntemeiate (f.d.164-179).

Având în vedere neelucidarea completă a circumstanțelor cauzei, Colegiul va casa integral decizia instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din motivele ce succed.

În temeiul art. 373 alin.(1), (2) Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces.

În context, deși, în cererea de apel, Maxim Josan invocând prevederile Legii privind contractele de credit pentru consumatori nr. 202 din 12 iulie 2013 (în continuare Legea nr. 202/2013), a obiectat la încasarea sumelor care excedează mărimea împrumutului acordat, care în opinia sa, sunt solicitate nejustificat de către reclamant, instanța de apel nu a apreciat argumentul dat cel puțin prin prisma relevanței, precum și pertinentei normelor date soluționării corecte a litigiului.

Or, având în vedere pretențiile formulate de către reclamant, cu referire la prevederile art. 15 alin.(7)-(10) al Legii nr. 202/2013, apelantul a pretins că de către legiuitor a fost limitat dreptul și interzis organizațiilor creditare nebancare de a percepe dobânzi, comisioane și penalități de la consumatori, decât doar suma debursată.

Drept urmare, la caz se impunea un răspuns la alegația redată în cererea de apel, în situația în care, în opinia apelantului, influențează soluția instanței, pornind de la pretențiile înaintate, or, argumentul instanței de apel la acest capitol nu răspunde obiecției formulate din perspectiva prevederilor invocate.

De altfel, recurenții au pretins caracterul abuziv al dobânzii din pct. 1.3 al contractului de împrumut în mărime de 42,84% anual, precum și a dobânzii anuale efective (DAE) din pct. 1.4 al contractului de împrumut, de 105,35%, având în vedere că acestea nu au fost negociate.

În virtutea art. 1069 alin. (1) Cod civil, clauza propusă de una dintre părți nu este negociată individual dacă cealaltă parte nu a putut să-i influențeze conținutul, în special deoarece aceasta s-a elaborat anticipat, indiferent că face parte din clauze standard sau nu.

Conform art. 1072 alin. (1) Cod civil, într-un contract dintre un profesionist și un consumator, clauza care nu a fost negociată individual se consideră abuzivă dacă este propusă de către profesionist și dezavantajează considerabil, contrar bunei-credințe, consumatorul.

La fel, în opinia recurenților, este abuzivă și încalcă drepturile consumatorului clauza penală din pct. 2.4 din contract, care prevede că pentru încălcarea graficului de rambursare a ratei lunare, plata unei penalități în mărime de 1,00% de la soldul creditului neachitat în termen, pentru fiecare zi de întârziere.

În contextul declarației anexate la materialele cauzei civile, conform căreia Victor Bușuev și-ar fi exprimat „explicit acceptarea tuturor clauzelor contractuale aferente contractului de credit nr. 1437/C din 09 iunie 2020 și le consider valabile incorporate în contract [...], mi-au fost aduse la cunoștință în mod expres și am avut posibilitatea reală de a lua cunoștință, negocia și influența conținutul lor” (f.d.21), Colegiul reține că, aceasta nu poate fi considerată ca o negociere individuală în sensul legii. Mai mult, aceasta este o declarație redactată și s-a realizat prezentarea acesteia de către creditor spre semnare debitorului împreună cu contractul de credit.

De altfel, această declarație semnată de către Victor Bușuev include sintagme din normele de drept material ce vizează clauzele abuzive pentru a justifica aspectul negocierii clauzelor contractuale și a exclude probabilitatea aplicării nulității de protecție, însă nu poate fi considerată o negociere a clauzelor contractuale în sensul legii.

Subsecvent, la caz urmează a fi analizată situația în raport cu criteriile care pot servi la identificarea caracterului abuziv al clauzelor. O clauză, pentru a fi abuzivă, trebuie să producă un dezechilibru între prestațiile părților, analizarea acestei condiții implicând o comparație între interesele celor două părți ale contractului, pentru a se verifica, dacă interesul consumatorului a fost neglijat, în raport cu cel al contractantului său.

Pentru a ști dacă o clauză provoacă un „dezechilibru semnificativ” între drepturile și obligațiile părților care decurg din contract, în detrimentul consumatorului, trebuie să se țină seama, în special, de normele aplicabile în dreptul național, în lipsa unui acord între părți, în acest sens.

Prin intermediul unei asemenea analize comparative, se va ține cont în ce măsură contractul îl plasează pe consumator într-o situație juridică mai puțin favorabilă în raport cu cea prevăzută de dreptul național în vigoare.

De asemenea, este relevant în acest scop, să se procedeze la o examinare a situației juridice, în care se găsește consumatorul menționat, având în vedere mijloacele de care dispune, potrivit reglementării naționale, pentru a face să înceteze utilizarea clauzelor abuzive.

La aprecierea bunei-credințe trebuie acordată o atenție deosebită forței pozițiilor de negociere ale părților, faptului de a ști dacă consumatorul a fost încurajat să-și dea acordul pentru clauza în cauză și dacă bunurile sau serviciile au fost vândute sau furnizate la cererea expresă a consumatorului, întrucât condiția de bună-credință poate fi îndeplinită de vânzător sau furnizor atunci când acesta acționează în mod corect și echitabil față de cealaltă parte de ale cărei interese legitime trebuie să țină seama.

Buna-credință presupune din această perspectivă, faptul că niciuna dintre părți nu urmărește să obțină, ca urmare a încheierii contractului, mai mult decât valoarea contraprestației, la care s-a obligat cealaltă parte, respectând, astfel, un echilibru al prestațiilor reciproce.

În ceea ce privește împrejurările în care un asemenea dezechilibru este creat „în contradicție cu cerința de bună-credință”, urmează să se verifice dacă creditorul, acționând în mod corect și echitabil față de consumator, se poate aștepta în mod rezonabil, ca acesta din urmă să accepte o asemenea clauză, în urma unei negocieri individuale.

La aprecierea bunei-credințe, deși, aceasta nu constituie o condiție în sine a stabilirii caracterului abuziv a unor clauze, trebuie acordată o atenție deosebită forței pozițiilor de negociere ale părților, pentru a se putea constata, dacă profesionistul a acționat în mod corect și echitabil față de consumator, de ale cărui interese legitime trebuie să țină cont.

În altă ordine de idei, Colegiul reține că, instanța de apel admitând cerința cu privire la încasarea penalității în sumă de 27091,40 de lei, s-a referit la prevederile art. 947 alin.(1) Cod civil și pct. 2.4 din contractul de credit, precum și că este calculată pentru perioada 14 iulie 2020-14 noiembrie 2021, deși, în cererea de concretizare a cerințelor depusă la 18 februarie 2021, prin intermediul poștei electronice (f.d.45-46), de către SRL „Debt Recovery Group” nu este indicată o perioadă exactă, însă este menționată aceeași suma a penalității de 27091,40 de lei ca fiind suma finală, având în vedere diminuarea parțială a acesteia proporțional majorării dobânzii cu 7497,00 lei, precum și că se prescrie în termenul general conform art.391 Cod civil.

Aici urmează a fi reiterat că, dispozitivul hotărârii prime instanțe a fost pronunțat la 21 aprilie 2021 (f.d.73).

Totodată, în apelul incident înregistrat la 17 august 2021 de către SRL „Debt Recovery Group”, suma penalității solicitate, la fel, este de 27091,40 de lei, fiind indicată perioada „14 iulie 2020-prezent”, ceea ce presupune data de 17 august 2021, însă în decizia instanței de apel, aceeași sumă a penalității de 27091,40 de lei dispusă spre încasare, este calculată pentru perioada 14 iulie 2020-14 noiembrie 2021 (f.d.176), însă concomitent instanța de apel se referă la un calcul existent la materialele cauzei pentru perioada 14 iulie 2020-04 ianuarie 2021.

Or, în conformitate cu art. 372 alin. (3) Cod de procedură civilă, în apel nu se poate schimba calitatea procedurală a părților, temeiul sau obiectul acțiunii și nici nu pot fi înaintate noi pretenții. Se pot cere însă dobânzi, rate, venituri ajunse la termen și orice alte despăgubiri apărute după emiterea hotărârii în primă instanță, se poate solicita o compensație legală.

În atare circumstanțe, nu este clar dacă suma penalității dispusă spre încasare de către instanța de apel este calculată pentru o anumită perioadă concretă sau este o sumă exactă dispusă spre încasare, având în vedere că în împrejurările enunțate anterior este vizată aceeași sumă cu titlu de penalitate, doar că perioadele pentru care este solicitată/încasată sunt diferite.

Drept urmare, în condițiile în care dezacordul recurenților vizează inclusiv perceperea dobânzilor și penalităților, precum și analiza generalizată a instanței de apel a acestor aspecte, se impune rejudecarea cauzei civile în ordine de apel.

Prin prisma alegației recurenților privind nulitatea de protecție conform art. 1076 Cod civil, care, în opinia lor, obliga instanța de a o invoca din oficiu, Colegiul menționează că, determinarea legii aplicabile soluționării cauzei este o prioritate a instanței de judecată și având în vedere aspectele reliefate *supra* care determină rejudecarea cauzei civile în ordine de apel, instanța va aprecia în măsura în care este aplicabilă prevederea legală invocată litigiului dat.

Or, conform art. 1076 alin.(1)-(4) Cod civil, clauza abuzivă este lovită de nulitate absolută. Această nulitate de protecție operează doar în măsura în care anularea clauzei avantajează partea care nu a propus clauza abuzivă. În cazul în care partea care nu a propus clauza abuzivă este un consumator, instanța de judecată este

obligată să invoce nulitatea din oficiu. Dacă contractul poate fi, în mod rezonabil, menținut fără clauza abuzivă, celelalte clauze rămân valabile.

Un alt argument invocat de recurenți vizează lipsa notificărilor despre cesiunea creanței, invocând în acest sens prevederile art. 834 alin.(1) Cod civil, care stipulează că, debitorul este liberat de obligație prin executare în folosul cedentului atât timp cât debitorul nu a primit nicio notificare privind cesiunea fie de la cedent, fie de la cesionar și nu cunoaște despre faptul că cedentul nu mai este îndreptățit să obțină executarea.

La acest capitol, instanța de apel a reținut că, în baza notificării recepționate la 19 august 2020 de către Maxim Josan, debitorii au fost informați despre cesiunea datoriei în cazul neachitării sumelor restante.

Colegiul reiterează că, cesiunea creanței în baza contractului de credit nr. 1437/C din 09 iunie 2020, încheiat între O.C.N. „Zoom Credit” SRL și Victor Bușuev, s-a realizat la 30 decembrie 2020, prin contractul de cesiune a creanțelor nr. 0323/Z, încheiat între O.C.N. „Zoom Credit” SRL, în calitate de cedent și SRL „Debt Recovery Group”, în calitate de cesionar.

Notificarea despre rezolvirea unilaterală a contractului de credit, despre existența datoriilor la credit, în caz contrar, precum și despre eventuala cesionare a datoriilor, în caz de neachitare a acestora, a fost expediată în adresa debitorilor la 14 august 2020 (f.d.14), anterior cesiunii creanței. Or, la expedierea notificării date, SRL „Debt Recovery Group” acționa în calitate de mandatar al O.C.N. „Zoom Credit” SRL.

Drept urmare, la rejudecarea cauzei urmează a se verifica dacă notificarea despre eventuala cesiune a datoriei poate fi reținută în justificarea aspectului notificării recurenților despre cesiunea creanței.

Conjunctura reliefată *supra*, precum și problemele ridicate de către părți la soluționarea litigiului dat, la rejudecarea cauzei în ordine de apel, necesită o examinare completă și obiectivă.

Din perspectiva postulatelor legale, la examinarea cauzelor, instanțele urmează să se conducă nemijlocit de principiul adevărului obiectiv, care se manifestă prin stabilirea multilaterală, completă și obiectivă a tuturor circumstanțelor care au importanță pentru justa soluționare a cauzei. De altfel, o hotărâre judecătorească motivată în sensul respectării cerințelor 6 § 1 CEDO, presupune o examinare reală a problemelor esențiale relevate în speță, cel puțin pentru a le aprecia relevanța. Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate (Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Helle împotriva Finlandei din 19 februarie 1997, paragraful 60).

CtEDO, în cauza *Capacchione v. Republica Moldova*, cererea nr. 22616/10, hotărârea din 30 noiembrie 2021, a reamintit că articolul 6 § 1 din Convenție implică, din partea „instanței”, obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, a argumentelor și a probelor prezentate de către părți (a se vedea, printre multe altele, *Perez v. Franța* [MC], nr. 47287 / 99, § 80, CEDO 2004-I și *Loupas v. Grecia*, nr. 21268/16, § 37, 20 iunie 2019). De asemenea, Curtea reiterează jurisprudența sa bine-stabilită, potrivit căreia acest Articol obligă, *inter alia*, instanțele să motiveze deciziile lor. Fără a necesita un răspuns detaliat la fiecare argument invocat de către reclamant, această obligație presupune, totuși, că o parte la procesul judiciar poate

aștepta un răspuns specific și explicit la acele argumente care sunt decisive pentru rezultatul procedurii în cauză (a se vedea, printre multe altele, Paixão Moreira Sá Fernandes v. Portugalia, nr. 78108/14, § 71, 25 februarie 2020, și cauzele citate acolo).

Subsecvent, la rejudecarea cauzei civile, adoptarea soluției la caz urmează a fi precedată de toate aceste etape, luând în considerare momentele conturate, precum și motivarea să fie efectuată atât prin prisma poziției părții reclamante, cât și obiecțiilor părții oponente pe marginea acțiunii formulate în raport cu probele prezentate și normele de drept pertinente litigiului, rezultând din prevederile art. 130 Cod de procedură civilă, ca, în consecință, soluția adoptată să fie certă și coerentă și să răspundă standardelor unui proces echitabil garantat de art. 6 § 1 CEDO.

Coroborând circumstanțele ce preced, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat și va casa integral decizia instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În conformitate cu prevederile art.442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Victor Bușuev și Maxim Josan, reprezentați de avocatul Eugeniu Bujoreanu.

Se casează integral decizia din 18 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Debt Recovery Group” împotriva lui Maxim Josan și Victor Bușuev cu privire la încasarea datoriei, dobânzii contractuale, penalității și compensarea cheltuielilor de judecată, autorizarea pătrunderii forțate a executorului judecătoresc în încăperile aflate în posesia sau proprietatea debitorilor, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Maria Ghervas

Dumitru Mardari

Victor Burduh

Galina Stratulat